

Slovo k povzbuzení na neděli 9. listopadu 2024, na 32. neděli v mezidobí – B
Biblická čtení: 1Král 17,10-16; Ž 146; Žid 9,24-28; Mk 12,38-44

Milé sestry, milí bratři,

dnešní **evangelium** nás opět přenáší do doby **po Kristově vjezdu** do Jeruzaléma, do dnů těsně před Velikonocemi, **po vyčištění chrámu** od směnárníků a prodavačů. Jsme **v jeruzalémském chrámě**, respektive v jeho nádvořích, a máme před sebou Markovo svědectví o jedné z posledních událostí Ježíšova pozemského působení: **Kristovo varování** před neblahým chováním zákoníků a **reakci** na dar chudé vdovy do chrámové pokladnice.

Celé vyprávění je do značné míry postaveno na **kontrastech**:

Učitelé Zákona se sice zdají být zbožní a dokonalí, ale ve skutečnosti tomu tak úplně není. Leckdy **zneužívají** svého postavení a své pověsti k vyjídání domů vdov, navíc pod záminkou dlouhých modliteb. Mají rádi světské pocty, přední místa, pozdravy na ulicích, svou zbožnost dávají rádi na odív. Naproti tomu **chudá vdova** je v **ústraní chrámu**, nikdo si jí – snad kromě Pána Ježíše – nevšímá.

Různí **bohatí** židé dávají sice na milodarech do chrámové pokladnice **mnoho** peněz, často i ostentativně, ve skutečnosti však dávají jen to, co jim **přebývá**. Chudá **vdova** naproti tomu, patrně také docela nenápadně, možná i s ostychem, že má jen málo, dává **vše**, co měla, dvě drobné mince. Detail, že jsou dvě, je důležitý; mohla dát jen jednu. Relativně ke své chudobě tak vlastně dává **mnohem více** než bohatí, celé své živobytí. Lidé si toho nevšimnou, Boží Syn ano.

Asi bychom našli v dnešním úryvku kontrastů ještě více. Kdybychom se je všechny pokusili **zobecnit**, možná bychom mohli mluvit o **napětí** mezi pravou a nepravou zbožností, mezi upřímností a pokrytectvím, mezi štědrostí a lakotou, mezi odevzdaností do Božích rukou a touhou si vše na zemi zajistit, mezi vírou a nevírou. Anebo bychom mohli rozjímat dokonce o kontrastu mezi skutečností a zdáním, pravdou a klamem, odívem a skrytostí.

Příklad chudé vdovy dávající víc než všichni ostatní svébytně vystihla jedna středověká, dnes již dávno nepoužívaná mešní **preface**: «Svědky toho, kolik dobrého může milodar způsobit, je ona žena, které darování dvou drobných mincí přineslo tak bohaté ovoce, že zastínilo všechny královské talenty stříbra. Jak podivuhodná byla její víra, která toto dokázala! Hle jak dar tak mála peněz skrytých v koutě dokázal naplnit zemi a vystoupat k nebi».

Ohledně vdovina daru je dobré také připomenout, že není náhodou, že se vše odehrává právě **u chrámové pokladnice**. Jeruzalémský chrám, nedávno předtím králem Herodem (zvaným Velikým) bohatě rekonstruovaný a vyzdobený, byl nejen tajemným **místem** zvláštního **Hospodinova přebývání** na zemi, ale především místem **kultu**, zejména **oběti za hřích**. Vdova **neobjednává** u levitských kněží obětní dar – patrně by na to ani tak malý obnos nestačil – , ale sama dává dar. **Namísto oběti**.

Štědrost jakožto **skutek bliženecké lásky** byla již Starým Zákonem chápána jako jeden z prostředků **k přikrytí hříchů**, jedna z možných obětí za hřích: «Láska přikrývá všechna přestoupení» čteme v knize Přísloví. Podobně pak hovoří **Nový Zákon**, explicitně známé místo v Prvním listě Petrově, že «láska přikryje množství hříchů».

Skutečná štědrost, kdy člověk **se umí rozdělit a dát** i to, co nějak zasáhne jeho životní komfort, omezí a třeba ho i nějak ohrozí, (taková štědrost) je stále jedním ze základních **projevů lásky**, zvláště k druhému člověku. **Láska** totiž umí **dávat a rozdávat**, klidně i **rozhazovat a ztrácet**. Skutečná štědrost je téměř **synonymem** lásky. Navíc takové, která má sílu přikrýt množství (jiných) hříchů.

Štědrost je také jedním ze základních projevů opravdové **zbožnosti**. Věří-li člověk, že Bůh opravdu je a že země není posledním cílem jeho putování, měl by umět i štědreji rozdávat ze

svého majetku, je-li toho potřeba. Jeho největším majetkem, **tím, co má**, by mělo být totiž přátelství s Bohem. Které zůstává, i když pozemské bohatství pomíjí. Přičemž podobně je tomu i se **vztahy s lidmi**: I ty jsou větším bohatstvím než cokoli jiného.

Obecněji řečeno: Věří-li člověk ve smysl dobra, jímž je stejně v posledku Bůh, a v lidi a ve vztahy s nimi, měl by prostě **umět dávat**, z lásky dávat.

Laskavá a zbožná byla **chudá vdova**. Proto je nám dnes příkladem. Svůj milodar dala navíc v chrámě, tedy tam, kde sama jako vdova měla být zaopatřena milodary. Místo toho je **sama dává**, jakoby nepovinně. I to je jeden z **kontrastů** dnešního evangelia. Podobný příklad zanechala už dávno před ní (v dnešním prvním čtení) **vdova ze Sarepty**, která z posledního pohostila proroka **Eliáše**. Jim podobnými bychom aspoň trochu měli být **všichni**.

Proto s pohledem na špatný příklad pokryteckých a vypočítavých učitelů Zákona a na dobrý příklad chudých vdov bychom se měli každý sám sebe zeptat, **komu se z aktérů** evangelijní scény tedy nejvíce podobáme, chudé vdově to totiž být nemusí. Možná se podobáme spíše **učitelům Zákona**, kteří pod nějakou třeba i zbožnou záminkou nakonec **zneužívají** dobročinnosti druhých, příživnicky, paraziticky či přímo šmejdsky **vyjídají** domy chudých vdov, ať už to znamená cokoli. **Možná** se podobáme **boháčům**, kteří dávají jen něco docela marginálního ze svého velkého bohatství a ostatní si užijí sami pro sebe. Jistě, Bohu díky i za každou marginálii (navíc ta boháčova v absolutní hodnotě často až tak malá není). Ale evangelium nám říká, že to ještě **nemusí být** pravá zbožnost a hlavně ne štědrost.

Evangelijní úryvek v prvé řadě mluví o štědrosti v oblasti **hmotného** bohatství a zajištění. Otázka proto zní: **Jak** jsme na tom **s dělením se** o hmotný majetek, s podporou chudých, s dobročinností vůči těm, jimž se nedostává.

Otázku můžeme ale rozšířit i **na ostatní typy bohatství**. Ony dvě **mince** (a stejně tak hrst mouky a trochu oleje) přeci můžeme chápat **i alegoricky**, obrazně, jako metaforu **jakéhokoli** pozemského bohatství, i toho nehmotného. Mezi takovým vyniká **čas**. Jím je určen náš pozemský život, zastavit se nedá, ani se nedá vrátit. Čas je **bohatstvím** každého z nás, štědrost se má proto týkat předně jej. Jak umíme svůj čas **rozdávat**, zejména těm, kteří ho potřebují? Měli bychom, a to i tehdy, nebo možná **právě tehdy**, zdá-li se, že ho máme (**již**) **málo**, jen jako dvě drobné mince.

Tím vším je dnešní evangelium vlastně i jakousi **chválou obyčejnosti**. V osobě **chudé vdovy** je chválou lidí jí nějak **podobných**, kteří v očích světa třeba **nemají** až zas tak co **nabídnout**, bohatství či učenost, ale přesto se snaží přispět, čím **mohou**. Třeba jen dvěma drobnými mincemi, anebo – jako vdova ze Sarepty – troškou mouky a oleje. Nedávají však málo, **dávají** naopak **mnoho**, ze svého pohledu dávají vše, co mají. Kristus to vidí a Eliáš je nasycen. Proto jejich činy opravdu **naplňují zemi a stoupají k nebi**, jak zaspívala ona středověká preface. Protože svým velkorysým a laskavým **darem všeho** dávají **zemi Boha**. Což není metafora, ale tajemná **skutečnost**, je-li Bůh Nejvyšším dobrem.

Milé sestry, milí bratři, ať už jsme bohatí či chudí, kéž bychom se aspoň trochu podobali **chudé vdově**, respektive oběma vdovám z dnešních čtení. Kéž bychom věřili v Boha a dobro a byli tak **svobodní a štědrí v dávání**; času, pozornosti, energie či peněz. A nebojme se ani případného **kontrastu**, když ta či ona štědrost nebude okolím chápána. Jít v něčem dobrém **proti proudu** nebývá špatně.

A **Bohu díky** za všechny ty, kteří nějak **štědrými** – hmotně i nehmotně – být **dokážou**. Zvláště Bohu díky za všechny chudé zbožné vdovy, anebo za ty, kteří Boha neznají, a přesto ho takto milují. Ti všichni sami nejlépe vědí, že **dávání** na radosti ze života neubírá. Naopak, **radosti přidává**. Protože **dáváním** vzniká i v srdci a životě člověka **prostor**, do něhož z nebe sestupuje **Bůh**...